אלו טרפות פרק שלישי חולין נא.

מסורת הש"ס

א) [ל"ל טרים], ב) [נ' הערוך ערך מנגן שינדוגא והעיר המוסף דנלשון יומי כאב הירך והוא כאשמתא נקרא שנדוגא], ג) [ל"ל מעמד ע' תוס' לעיל ד. ד"ה מכנים], ד) נדה מג.; ה) ס"א הכה על ראשה אדם שהיה אומר בידו שבנו אחר והכה על ראשה של בהמה והלכה לה השבנו עד שנגה או שהכה בלפי זנבה והגיע השבנו עד בלפי ראשה ולא תימא שהכה על ראשה ונגבה שלא יגע בשדרה בלל תליסא למיתם מטים ריסוק אלא אפילו הכה על השדרה נאחרן אפ"ה לא חיישינן ע"כ. רש"ל בשם פירושים מהדוקים, ו) עיין רש"ש, ז) [ועיין הגהב תוס' נדה מח. ד"ה ולענין].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואפי' לא נגסו" דדיקא כפף בל"ל ומיהת לא נמחק:

לעזי רש"י

קרישט"א. גלד.
קרנס"א. עוויה.
החכיוצות שרירים.

מוסף רש"י

בידוע שלאחר שחיטה. וכפירה (בחולין עו:). ששלשה ימים קודם שחיטה. ואם לקחה עכת זה בתוך שלשה ימים מקח שעות הוא ויתחיר לו נעליה הדמים שמכר לו טריפה (שם). לא הגליד פי המכה. זה אומר עד שלא לקחתי ניקב יוה אומר משמכרתי המוציא מחבירו עליו הראיה. ולו יהיו הנכת דמי נמלא הוא המוליא ועליו הראיה ולו לא אמרת מחמת כך בא:

עין משפט נר מצוה

קלח א מיי' פ"ב מהל' מכירה הלע"ו סמג עשין פב טוש"ע חו"מ סי' רלב סעי' יא [וכתב אלפס שיד בב"ב פרק ו דף רח.]:
קלט ב ג מיי' פ"ט מהל' שחיטה הלכה ט סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' נח סעיף יא:
קמ ד מיי' שם הל"י סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לב סעיף ז (מ):
קמא ה ו מיי' שם סמג שם טוש"ע יו"ד סי' נח סעי' ט:
קמב ז מיי' שם הל"יא טוש"ע שם סעי' יב:
קמג ח מיי' שם הל"יג סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לב סעי' ו:
קמד ט מיי' שם הל"יז וע"ש סמג שם טוש"ע יו"ד (סי' טו סעי' ב) ומיהן נח סעי' ג:
קמה י מיי' פ"ח מהל' מו"מ הלכה ד:

רבינו גרשום

אוכל) (כו' כלומר אוכל): משני צדדין טרפה. וזהו שניקבו לחוץ. ונמצא עליו קורט דם בסוף המחט מצד (אחד) אחר. הגליד פי המכה שיבש פי המכה והיה בו מלנ"ט. למאי נפקא מינה למקח ומכר היכי דמי שבתוך ב' ימים שקנאר שחטו ומצא בו אותו מחט הולד פי המכה בידוע שקדם שקנאר היה בו ומקחו מקח טעות לא הוגלד פי המכה זהו אומר ברשותך אירע לה וזה אמר ברשותך אירע לה המוציא מחברו עליו להביא עדים שברשות מוכר אירע לה ואם לא יביא עדים אינשבע המוכר שלא אירע לה ברשותו ופטור: אי הכי כולהו נקובי נמי ליבעו קורט דם כלומר ניקבה הריאה משני צדדין (אינון) פסול עד דאיכא קורט דם מצד אחד: שאני הכא דאיכא מחט. ואם איתא דקודם שחיטה סרוכי הוה מסרכא הדם בסוף המחט: שמני. לשון שמי. מפטיר בגמיות אני. משמש תלמידים שהיו נכנסין לפני ר' ללמוד: שרויי טריזה לההוא גברא. כלומר הטרחת פסיעותיי בחנם: אין חרשישין שמא משום ריסוקי איברים כו'. כלומר אין חוששין שמא בשקפצה למטה שיברה איבריה משום דאמדה נפשה: חוא חושלא באיפומא. כלומר היו שעורין קלופין כנגד החור שעליה והיה החור באמצע העליה כעין חור של אשטובא: טעמא דרב הונא משום דמסרכא ואין חוששין משום ריסוקי איברים כגון עומדת על הכותל וכשקופצת למטה מסרכא לצד הכותל והאי לא מסרכא דבאמצע העליה הוא: דהוה קא שדרן כרעא בתרייתא כו' כלומר מגדרת רגליה אחריה ולא היתה יכולה לפסע כדרך כל הבהמה. שיגדונא הוא דנקיט לה חולי כלומר וכשרה לאחר זמן. כשתצל מאותו חולי. דמדהו וקימי אישמורדיר: צימרא בעלמא הוא דנקיט

בידוע שלפני שחיטה. ומ"ש קודם שחיטה. ואם לקחה [ב] **ימים קודם שחיטה. ואם לקחה** [ג] **כמוך שלשה ימים הוי מקח טעות וצריך המוכר להחזיר לו מעותיו: לא הוגלד פי המכה.** אילא לספוקי אי קודם מקח הוי אי לאחר מקח הוי ועל הטבח [ד] שהוא מוליא מידו דמסתמא כל כמה דלא יהיב זחי לא יהבי ליה חיותא ועליו להביא ראיה שקודם מקח הוה דמספיקא לא מפקינן ממונא מחזקיה: **למאי נפקא מינה** לא גרסינן: **הפס ליכא מידי למיסרך.** כשנמלא נקב כלא מחט כשהדם יוצא הוא מתקנת כלחלוחית הבשר והולך לפי שאין לו היכן לידבק: **מיסרך הוה סריך.** הדם במחט: **רב עוירא שמני.** רב עוירא שמי: **שלח ליה.** אביי לרומי לגביה: **מפטיר בגמיות אנא.** מבנים ומוליא תלמידים ומתפסס ומעמידים לילך מבית המדרש: **לעילא מרבי רבה.** מר' יהודה הנשיא: **רב הונא לפורקא ור' יוסי מדאה: מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות.** מבפנים: **מצד אחד.** שלא היתה נראית מבחוץ: **והפכה.** לבית הכוסות לצד החילון: **ומצא.** על המחט כנגד פיה מבחוץ קורט דם: **אמר אם אין מכה.** זו יוצאת לחוץ דם זה מנין כאן: **טרם עריה לההוא גברא.** כמה הטרחת לאותו האיש על עצמו היה אומר שהטריחו זה לבא אצלו. ליגאת אחרינא טרם טרייה כמו דטרייה לריסיה דאמרן לעיל (דף מה:) כלומר בחנם טרחתי לבא אצלו כאן דבר חדוש: **למעלה.** בגג: **למטה.** על הארץ: **אין חוששין.** הואיל ולא ראינוה שנפלה אין חוששין שמא נתרסקו אבריה להשהותה מעת לעת כדין נפולה וריסוקת אבריה דאמרינן בתמיתין (לקמן ט.) גבי עוף אם שהתה מעת לעת ושחטה כשרה ובקופלת מאליה לא חיישינן להכי: **ההוא גדיא דהוה ליה לרבינא.** בגג והוה אריכה בגג: **חוא חושלא.** שעורים קלופים: **באיפומא.** כנגד פי אריכה למטה בגיה: **דגר.** קפץ: **משום דאים לה מידי למסרך.** שלא קפצה דרך אריכה אלא בגידי הגג מסרכת עצמה בכתלים וקופצת ומהגיע לה סריכת הכתלים שמסרכת ביניה קלת: **והאי ליה מידי למיסרך.** שהאריכה אינה סמוכה לכותל: **דאמדה נפשה.** אם גבוה לה יותר מדאי אינה קופצת: **דהוו שדרן כרעיה בתרייתא.** רגליה האחרונים היו נגררין אחריה: **שיגרונא.** קרנפ"ש: **הלכתא כרב יימר.** דלא מיחקקינן למיבדק שאר בהמות [ג] דשגרן כרעייהו: **זכריס.** חילים: **דמדוו.** דואגים וכואבים: **לימרא.** ממיתות כמו (שבת דף סז.) חיטתא למירמא: **דגנבי גנבי.** ומגליכין אותם למעלה מכתלי האצר ונופלים לארץ: **אמסייהו.** על מתניהן נופלין ואין נהפכין על גבן שיתפרקו מוליותיהן: **אהדרינהו.** דרך למעלה מן הכותל: **ודאי חיישינן.** דלא איכפת להו כל כל היכי דנפלה: [ה]**הכה על ראשה.** שכפף המטה: **והלכה לה כלפי זנבה.** והכה על מתניה ולא על הגלעות וכן על זנבה והלכה כלפי ראשה והכה על גולגלתה: [ו]**ואפילו** ל"ג דדוקא [ז] לא כפף המטה והכה על כל הגלעות כנגד כל השדרה קאמר: **ואי שלים חוטרא אפלגא דגבה.** שלא היה ארוך ככל השדרה חיישינן: **קיטרי.** נמקל שיש בו שיורי ענפים: **אפסקיה.** נהפסק כלומר לרוחב הגב חיישינן לחוט השדרה: **כיון דרחם.** עגל שנולד היום שיצא מבית הרחם לר: **אין חוששין.** שמא נדחק ונתרסקו אבריו ואין צריך להשהותו מעת לעת: מעמא

המוציא מחבירו עליו הראיה. פירוש על הלוקח להביא ראיה שכרשות מוכר נטרפה [ד] אע"פ שלא נתן מעות עדיין כאן נמצאו וכאן היו כדאמר בסוף פרק המדיר (כתובות דף עו.) והא דקרי ליה מוליא משום דמסתמא כל כמה דלא יהיב זחי לא יהיב ליה חיותא והקשה ה"ר י"ט דבנדה פרק הרואה כתם (דף נח.) תניא בדקה עצמה וחלוקה והשמילתה לחברתה היא טהורה וחברתה תולה ומפרש רב ששת דלענין דינא תנן דלא מיחייבא חברתה לכנס הנגד ואמאי לא אמרינן כאן נמצאו וכאן היו כמו גבי בהמה דהכא וגבי מומין דסוף המדיר וי"ל דלא דמי דידאי כדי לקיים המכר [ה] ובקדושין סברא הוא דאמרינן הכי שאומר המוכר לוקח קח פרחך שכרשותך נטרפה והאמר אומר לבעל קח אשתך שכרשותך טולד המום ואין לנו לבטל המעשה הזה אבל גבי חלוק ליכא למימר הכי ועוד גבי חלוק לעולם הוא כרשות הראשונה בעלת חלוק שלא בא ליד השניה בתורת מכר אלא בתורת שאילה ולא שייך למימר כרשות שואלה נמלאת ולא כרשות בעלת חלוק [ו]: **כיון דאיכא מחט מסרך הוה סריך.** ה"ה קון וכל דכר תדע מדקאמר התם ליכא מידי למיסרך: **דגר ונפל.** ולא הלך דלקמן פסקינן דהלכה אפילו בדיקה לא כעי: **דהוו שנין ברעיה בתרייתא.** לא כנפילה מיירי:

נפל לארעא חוששין. אף על גב דכנפילה בעינן עד שיפול מעשרה טפחים כדאיתא בפרק שור שנגח את הפרה (כ"ק דף נ:) ומכריעה דתורא עד ארעא ליכא אלא ארבעה טפחים כדאמר התם (דף נח.) מ"מ חיישינן הכא משום דנפיל מחמת ההכאה שמנגחין זה את זה:

בית הרחם אין בו משום ריסוק אברים. משום דאיכא ריעותא דאיני הולך אינטריך ליה לאשמועינן דאי אלא הכי פשיטא דאזלינן בתר רוב ולדות וא"ת א"כ מאי קא מסייע ליה מבן יום אחד דמטומא בזיבה התם ליכא ריעותא א"נ כשהיה הרבה אחרי כן וי"ל דאם איתא דאמרמי ריסוק אבריס מחמת בית הרחם א"כ היה לנו לחושבו לאונס לענין זיבה ועוד דזובו מוכיח שנתרסקו אבריו בבית הרחם וכענין ריעותא הוא דמסתמא [ו] דמחמת כך בא הזוב אלא ודאי לעולם אין בו ריסוק אבריס: מוקה

בידוע שלפני שחיטה לא נמצא עליה קורט דם בידוע שלאחר שחיטה [א]הגליד פי המכה בידוע ששלשה ימים קודם שחיטה לא הגליד פי המכה המוציא מחבירו עליו הראיה ומאי שנא מכל נקובי דעלמא דאע"ג דליכא דם טריף מר התם ליכא מידי למיסרך הכא כיון דאיכא מחט אי איתא דקודם שחיטה הוא מיסרך הוה סריך א"ל רב ספרא לאביי חזי מר האי צורבא מרבנן דאתא ממערבא ואמר רב עוירא שמני ואמר מעשה ובא לפני רבי מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד וטרפה שלח ליה לא אתא לגביה אזל הוא לגביה הוה קאי אאיגרא אמר ניחות מר וניתי לא נחית סליק הוא לגביה א"ל אימא לי גופא דעובדא היכי הוה אמר ליה מפטיר בגמיות אנא לעילא מרבי רבה והוה רב הונא ציפוראה ורבי יוסי מדאה יושבין לפניו ובאת לפני רבי מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד והפכה רבי ומצא עליה קורט דם וטרפה ואמר אם אין שם מכה קורט דם מנין אמר ליה טרם [ב]טרייה להההוא גברא מתניתין היא המסס ובית הכוסות שניקבו לחוץ: נפלה מן הגג: אמר רב הונא [ג]הניח בהמה למעלה ובא ומצאה למטה אין חוששין משום ריסוקי אברים ההוא גדיא דהו"ל לרבינא דחזא חושלא באיפומא דגר נפל מאיגרא לארעא אתיא לקמיה דרב אשי א"ל הא דאמר רב הונא הניח בהמה למעלה ובא ומצאה למטה אין חוששין משום ריסוקי אברים משום דאית לה מידי למסרך והאי לית ליה מידי למסרך או דלמא משום דאמדה נפשה והאי נמי אמדה נפשה אמר ליה [ד]משום דאמדה נפשה והאי נמי אמדה נפשה ההיא אימרתא דהוה בי רב חביבא דהוו שדרן כרעיה בתרייתא אמר רב יימר האי [ה]שיגרונא נקטיה מתקיף לה רבינא ודלמא חוט השדרה איפסיק בדקוה אשכחוה כרבינא ואפ"ה [ו]הלכתא כרב יימר שגרונא שכיח חוט השדרה לא שכיח אמר רב הונא [ז]זכרים המנגחין זה את זה אין חוששין משום ריסוקי אברים אף ע"ג דמידוו וקיימי צימרא בעלמא הוא דנקט להו [ח]אי נפול לארעא ודאי חיישינן אמר רב [ט]מנשי [י]הני דכרי דגנבי גנבי אין חוששין משום ריסוק אברים מאי טעמא כי שדו להו אמתניהו שדו להו כי היכי דלירהטי קמייהו אהדרינהו ודאי חיישינן והני מילי דאהדרינהו מחמת יראה אבל מחמת תשובה תשובה מעלייתא הוא דעבדי אמר רב יהודה אמר רב [יא]הכה על ראשה והלכה לה כלפי זנבה על זנבה והלכה לה כלפי ראשה כנגד כל השדרה כולה אין חוששין משום ריסוקי אברים ואי שלים חוטרא אפלגי דגבא חיישינן ואי אית בה קיטרי חיישינן ואי מחיי אפסקיה חיישינן אמר ר"נ [יב]בית הרחם אין בו משום ריסוקי אברים א"ל רבא לר"נ תניא דמסייע לך [יג]תינוק בן יום אחד ממטמא

לה חולי: דפתקי גבבי כלומר כשגונבין בהמה דקה בלילה משליכין אותו דרך בותל. אין חרשישין כו' כי שדו להו כלומ' שמשליכין אותן אמתניהו שדו להו. אהדרינהו ודאי חיישינן דאהדרינהו לבעלים בלילה דרך כותל בלא ידיעת בעלים חיישינן משום ריסוקי איברים דודאי כשמשיכין אותו אין חרשישין עליה אם נתרסק: תשובה מעלייתא עבדי ואין מרסקין אותו. בית הרחם אין בו משום ריסוקי איברים כלומר כשנולד

(א) הגהה ל"ע היאך יוכל לישבע נגרי שלא אירע לה כרשותו ויש לישב.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com